

Danske fængsler er fanget i en ond cirkel

Udsendelsen "Kriminelt: Fængsler under pres", som blev sendt på DR for nylig, udstiller et ræs mod bunden i fængslerne. Fængselsbetjentene falder fra, mens de indsatte sættes i isolation i stor stil. Det er på ingen måder holdbart.

BO YDE SØRENSEN
formand for Fængselsforbundet
ELNA SØNDERGAARD
seniorjuridisk rådgiver, Dignity -
Dansk Institut mod Tortur

»Der er vold, der er trusler og frustrerede indsatte. Der er kolleger, der løber så hurtigt, at de på et tidspunkt knækker sammen. Hvis vi ikke gør noget, har vi accepteret, at vi kører mod afgrunden.«

Fængselsbetjent Martin Sørensen fra Nyborg Fængsel kigger direkte ind i kameraet, mens han leverer sin nedslående analyse.

Martin Sørensen er en af hovedpersonerne i DR-udsendelsen "Kriminelt: Fængsler under pres", som tydeligt viser, at situationen i danske fængsler er uholdbar og til skade for både betjente og indsatte. Formålet med programmet er at undersøge, om fængslerne risikerer at gøre de kriminelle mere hårdkogte og gøre det sværere for dem at komme tilbage på rette spor. Og med vores kendskab til den nuværende situation må vi desværre sige klart og tydeligt: Ja.

Fængslerne er overbelagte. Den seneste statistik fra Kriminalforsorgen viser en belægning på 101

pct. Samtidigt bliver der færre hænder. Fra 2012 til 2020 er der blevet 489 færre fængselsbetjente. Og de få hænder, der er, bruges i stadig større grad på at opretholde et rigtigt system, der slår hårdt ned på både store og små forseelser og brud på interne regler. En udvikling, der blandt andet har ført til en eksplosion i brugen af isolation som straf (strafcelle). Siden 2015 er der sket en stigning på 71 pct.

Betjentene løber derfor alt for stærkt og mangler tid og mulighed for at udføre det arbejde, som mange af dem oprindeligt tog deres uddannelse for: at sikre en velfungerende indespærring, der både fungerer som en straf og samtidigt fremmer resocialisering og forebygger fremtidig kriminalitet til gavn for os alle sammen.

I stedet presser systemet både dem og de indsatte.

Fra politisk hold har der de seneste år været fokus på at straffe hårdere - også inden for fængslernes mure. Taksterne er sat gevaldigt op, så man for eksempel får 15 dage i strafcelle for besiddelse af en mobiltelefon allerede første gang - ud over at det også kan

Danske fængselsbetjente har for lidt tid til forebyggende arbejde. Arkivillustration: Niels Bo Bojesen

straffes som følge af straffeloven. Tredje gang giver det 28 dage. Og så selv om vi ved, at isolation kan være særdeles skadeligt for den enkeltes sundhed og kan føre til både depression, angst, øget risiko for selvskaade og i yderste tilfælde selvmord.

Flere forseelser giver desuden strafcelle - herunder rygning og grimt sprogbrug - og til sidst er muligheden for, at betjentene kan vurdere den mest hensigtsmæssige straf i den konkrete situation, også fjernet. Samlet er der tale om et af de strengeste disciplinær-systemer i Europa, og det kan mærkes blandt de indsatte i fængslerne. Som tidligere indsat Jaffar Mohammed siger i DR-programmet: »Før jeg kom ind at sidste, var jeg en helt anden person. Det er, som du bliver hårdere og hårdere. Du bliver til en sten.«

Og så er vi fremme ved den onde cirkel, som kræver handling. Nu.

Vi skal sikre, at der er tilstrækkeligt med ressourcer i fængslerne. Der er brug for flere hænder og mere tid til at udføre det relationsarbejde, som betjentene er gode til.

”

De få hænder, der er, bruges i stadig større grad på at opretholde et rigtigt system, der slår hårdt ned på både store og små forseelser og brud på interne regler.

Gav man betjentene den mulighed, ville det også have positiv betydning for sikkerheden i fængslerne. Den seneste tid har der været et stort fokus på antallet af episoder om vold og trusler, som også er i stigning. Det er et problem, som skal adresseres, men der er akut behov for, at vi bruger andre og flere værktøjer end blot hårdere straffe.

I en af Kriminalforsorgens egne undersøgelser af problemet med vold og trusler fra 2019 svarer de adspurgte betjente selv, at rammerne omkring arbejdet er en vigtig del af arbejdet med sikkerhed. De nævner netop den manglende tid til at håndtere konflikter i opløbet og den manglende mulighed for at danne relationer til de indsatte som en stærk metode til at komme problemerne til livs - såkaldt dynamisk sikkerhed.

Der er altså brug for, at vi skifter tilgang. Vi skal fokusere på forebyggelse, på dynamisk sikkerhed og som en del af det på at mindske brugen af strafcelle. Det vil være til gavn for både de ansatte, de indsatte og sidste ende også resten af samfundet.

Muhammed-tegninger er et fejlskud i kamp om ytringsfrihed

THOMAS JOHANNES ERICHSEN
cand.mag. i moderne kultur, Allerød

Nye Borgerliges genoptryk af satireremaginet Charlie Hebdo om Muhammed-karikaturer blev ikke til noget i hverken Berlingske eller Weekendavisen, da magasinet ikke tillod det. Forståeligt nok, da Charlie Hebdo som venstreorienteret medie næppe vil spændes for en borgerlig vogn.

Og hvorfor skulle man også slå karikaturerne stort op igen?

For at værne om ytringsfriheden? Fordi voldelige islamister ikke skal minimere ytringsfriheden?

Det er noget sludder.

Bare fordi man ikke genoptrykker Muhammed-karikaturer, og dermed nægter forskruede ekstremister en grund til at slå ihjel, betyder det jo ikke, at friheden til at ytre sig generelt er begrænset. Bare fordi man undlader at provokere religiøse fanatikere, betyder det jo ikke, at ytringsfriheden har lidt fatalt nederlag.

Islamiske fanatikere lægger ikke låg på vores frihed til at sige, hvad vi vil. Der siges og skrives i forvejen stolpe op og ned om islam, om Muhammed-tegninger, om muslimer, om integrationsproblemer, der er rigeligt med islamkritik, endog islamhætz.

Man kan ikke påstå, at der er be-

røringsangst over for muslimer på den danske højrefløj.

Men er det ikke en glidebane ikke at ville genoptrykke karikaturerne? Nej. Jyllands-Posten har for

”

Det er altså ikke Muhammed-tegninger, der afgør, om vi lever i et frit samfund eller ej.

længst droppet at bringe tegningerne igen og er ikke blevet mødt med yderligere trusler fra islamister. Avisen trak sig, og så var den historie ikke længere.

Karikaturerne kan starte volds-spiraler. Hvordan ville store, danske dagblade have det, hvis genoptrykket afstedkom drab på uskyldige?

Hvordan ville Nye Borgerlige reagere, hvis terror blev den direkte konsekvens af, at partiet havde annonceret med karikaturerne i en avis?

Der er ikke tale om at droppe Muhammed-tegninger i undervisningssammenhæng, der er tale om droppe den bevidste provokation, hvor karikaturer af profeten tryk-

kes for deres egen skyld.

Muhammed-tegninger er en vigtig del af skolepensum generelt, de er historiske, men som direkte provokation bringer de intet godt med sig.

Brug ytringsfriheden til noget bedre! At gøre genoptryk eller ikke genoptryk af karikaturerne til det helt store slag i kampen om ytringsfriheden er et fejlskud.

»Nogen forsøger at slå hul på fundamentet, og det skal vi ikke acceptere. Vi har en forpligtelse til at stå fast på det frie samfund,« siger Inger Støjberg, men det er altså ikke Muhammed-tegninger, der afgør, om vi lever i et frit samfund eller ej.